

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет бізнесу і права
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«26» лютого 2025 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти

Кваліфікаційний іспит за фахом (Педагогіка, Теорія та методика трудового
навчання, Теорія та методика технологій)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.10 Трудове навчання та технології

Освітня програма Середня освіта (трудове навчання та технології)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Форма навчання денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні

науково-методичної ради

факультету бізнесу і права

Голова НМР Катерина МЕЛЬНИКОВА

18 лютого 2025 р., протокол № 5

Івано-Франківськ, 2025

Обговорено на засіданні кафедри фінансів, обліку та підприємництва
факультету бізнесу і права

Протокол №7 від 03 лютого 2025 р.

Завідувачка кафедри фінансів,
обліку та підприємництва

Вікторія ПЕТРЕНКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти підготовлена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (трудове навчання та технології)».

Атестація проводиться у формі кваліфікаційного іспиту за фахом (Педагогіка, Теорія та методика трудового навчання, Теорія та методика технологій) та захисту кваліфікаційної роботи (проєкту).

Питання кваліфікаційного іспиту за фахом здобувачів вищої освіти мають творчу спрямованість і розкривають можливість використання теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців з технологій виробництва, теорії та методики трудового навчання, креслення в закладах загальної середньої освіти. Для успішної підготовки атестаційного іспиту здобувачі освіти повинні використовувати власний досвід, набутий під час виробничої практики, здібності застосування інноваційних педагогічних технологій, знання з методики навчання кресленню.

Програма кваліфікаційного іспиту за фахом підготовлена на основі програм дисциплін навчального плану, що увійшли до її складу і не є їх повторенням.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.

В результаті атестації здобувач ступеня вищої освіти бакалавр повинен показати такі **компетентності**:

ЗК 1. Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК 3. Знання загальних (методологічних, історичних, економічних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови та принципів дії технічних систем; знання мови техніки – креслення.

ФК 5. Здатність встановлювати зв'язок науки з новими явищами та процесами у виробництві, технічними системами, об'єктами виробничої діяльності.

ФК 6. Здатність до швидкого освоєння нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності.

ФК 7. Здатність до творчого процесу, а саме: генерування ідей, висування гіпотез, фантазування, асоціативного мислення тощо.

ФК 8. Здатність до виявлення суперечностей, перенесення знань й умінь у нові ситуації, відмова від нав'язливих ідей, подолання інертності та надмірної критичності мислення, незалежність суджень.

ФК 10. Здатність до графічного та вербального опису об'єктів проєктування, розроблення проектно-конструкторської документації, внесення й оформлення змін у зв'язку з корективами, які виникають у процесі реалізації проєкту в матеріалі.

ФК 12. Здатність застосовувати знання щодо сучасної техніки та технологій, конструкторсько-графічних вимог під час виконання проектно-конструкторської, виробничої діяльності при розробці та виготовленні об'єктів дизайну.

ФК 13. Здатність визначати властивості та здійснювати добір конструкційних матеріалів для виготовлення виробів.

ФК 14. Здатність розробляти раціональну технологію виготовлення виробів і розраховувати оптимальні режими обробки конструкційних матеріалів.

ФК 15. Здатність обробляти сировину та матеріали, виготовляти вироби з допомогою ручних, електрифікованих інструментів і технологічного обладнання, використовуючи нормативно-технологічну документацію та системи управління якістю.

ФК 16. Здатність встановлювати технічно та економічно обґрунтовані нормативи використання матеріальних, трудових та енергетичних ресурсів.

ФК 17. Здатність контролювати додержання технологічної дисципліни та правил експлуатації технологічного обладнання й інструментів.

ФК 18. Здатність організовувати роботу в шкільній майстерні (або кабінеті), на виробничій ділянці, контролювати і забезпечувати дотримання технології та раціональної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

ФК 19. Здатність впроваджувати передові методи та прийоми роботи, прогресивні форми організації творчої діяльності.

ФК 20. Здатність дотримуватись вимог з безпеки життєдіяльності, охорони праці, протипожежної безпеки, захисту довкілля.

діагностики, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу.

Очікуванні результати атестації:

ПРЗ 1. Демонструвати знання новітніх методичних і педагогічних ідей, підходів до освітнього процесу в сучасних особистісно-зорієнтованих, розвивальних, креативних технологіях.

ПРЗ 2. Володіти теоретичними основами графічної підготовки, технічного конструювання та моделювання.

ПРЗ 3. Володіти теоретичними основами творчої проектно-технологічної діяльності та сутністю методу проектів.

ПРЗ 4. Демонструвати знання розробки раціональних технологічних операцій монтажу виробів, їх матеріально-технічної та виробничої складових.

ПРЗ 5. Використовувати знання теоретичних основ та історії національного декоративно-ужиткового мистецтва.

ПРЗ 6. Володіти загально-технічною термінологією та технологією обробки конструкційних матеріалів.

ПРЗ 7. Здатність використовувати сучасне технічне устаткування й принципи його роботи та експлуатації.

ПРЗ 8. Володіти сучасними теоретичними та практичними основами методики трудового навчання, технологій та креслення.

ПРЗ 9. Демонструвати знання психолого-педагогічних аспектів навчання, виховання та особистісного розвитку здобувачів освіти.

ПРЗ 10. Демонструвати знання загальних (методологічних, історичних, економічних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови та принципів дії технічних систем; знання мови техніки – креслення.

ПРУ 1. Здатність самостійно організовувати освітній процес, володіння різними методами, прийомами та формами освітньої діяльності.

ПРУ 2. Здатність логічно і обґрунтовано конструювати освітній процес з урахуванням конкретної дидактичної ситуації та психологічних механізмів засвоєння знань.

ПРУ 3. Уміння організовувати творчу проектно-технологічну та предметно-перетворювальну діяльність на заняттях трудового навчання, технологій та креслення.

ПРУ 4. Здатність застосовувати закони науки і техніки у процесі творчої проектно-технологічної діяльності.

ПРУ 5. Уміння виконувати ескізне проектування, креслення деталей та складальних одиниць, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та презентувати портфоліо.

ПРУ 6. Здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва та технічної творчості.

ПРУ 8. Використовувати інноваційні технології, здійснювати заходи з економії енергоресурсів, збереження екологічно чистого середовища та охорони праці; розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПРУ 9. Володіти основами професійної культури, здійснювати підготовку та редагування текстів професійного змісту державною мовою.

Атестація здобувачів проводиться як комплексна перевірка знань за білетами складеними у повній відповідності до програми комплексного іспиту за фахом.

Кожен екзаменаційний білет містить три питання. У своїх відповідях під час атестації здобувачі повинні продемонструвати ґрунтовні знання з програмного матеріалу дисципліни «Методика навчання технологіям та кресленню у закладах загальної середньої освіти; Педагогіка та психологія», свідоме володіння поняттями, про які йде мова в даному питанні білета, а також загальне розуміння застосування відповідної теорії на практиці.

Структура екзаменаційного білета передбачає питання з дисциплін навчального плану:

- Теорія та методика технологічної освіти;
- Теорія та методика технологій;
- Педагогіка.

Відповіді студентів повинні свідчити про:

- відповідність отримання рівня технологічної компетентності майбутніми фахівцями трудового навчання, технологій та креслення;
- проектно-технологічну компетентність пов'язану з оволодінням досвіду, освоєння різноманітних способів перетворення конструкційних матеріалів;
- здібності визначати свої освітню траєкторію відповідно навчальної програми;

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

атестації здобувачів ступеня вищої освіти кваліфікаційного іспиту за фахом (Педагогіка, Теорія та методика трудового навчання, Теорія та методика технологій):

ПЕДАГОГІКА

Тема 1. Педагогіка як наука. Педагогіка як наука, її становлення. Основні етапи розвитку педагогіки. Предмет педагогіки та її головні функції. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Педагогічні цінності. Завдання педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.

Тема 2. Розвиток, соціалізація і виховання особистості. Особистість і умови її розвитку. Спадковість у людському розвитку. Соціалізація і становлення особистості. Роль виховання у розвитку людини та формуванні її особистості.

Тема 3. Система освіти в Україні. Поняття про систему освіти. Закон України «Про освіту». Принципи побудови системи освіти, її структура. Характеристика основних ланок системи освіти. Освітні та освітньокваліфікаційні рівні.

Тема 4. Дидактика, сутність процесу навчання. Становлення і розвиток дидактики. Сутність процесу навчання, його структура. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Зміст освіти. Характеристика основних джерел змісту освіти: навчальні програми, підручники, посібники. Цілі 4 процесу навчання. Стимулювання процесу навчання.

Тема 5. Закономірності, принципи, методи та засоби навчання. Закономірності навчання. Характеристика основних принципів навчання. Методи навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика методів навчання. Засоби навчання.

Тема 6. Форми організації навчання. Поняття про форми організації навчання. З історії розвитку форм організації навчання. Різноманітність форм навчання, їх характеристика. Урок – основна форма організації навчання. Типи і структура уроків. Організація навчальної діяльності учителя на уроці. Нестандартні уроки. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній школі. Допоміжні форми навчання.

Тема 7. Технології навчання у сучасному світі. Програмоване навчання. Проблемне навчання. Розвивальне навчання. Дистанційне навчання. Модульне навчання. Особистісно-орієнтоване навчання. Сугестивне навчання. Навчання у співробітництві.

Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю. Сутність і основні види контролю успішності студентів. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Оцінка і самооцінка якості результатів навчального процесу. Зарубіжна практика контролю успішності студентів.

Тема 9. Сутність процесу виховання. Поняття про мету виховання. Сутність процесу виховання, його особливості. Зародження та розвиток ідеї про всебічний розвиток особистості. Мета виховання в сучасній педагогіці. Український ідеал виховання. Закономірності і принципи виховання. Етапи процесу виховання. Види виховання, їх характеристика. Освіта як найважливіша ланка реалізації мети виховання. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості. Управління процесом виховання. Самовиховання. Перевиховання. Шляхи підвищення ефективності виховного процесу.

Тема 10. Закономірності, принципи та методи виховання. Закономірності процесу виховання. Принципи виховання. Основні напрями виховання. Поняття про методи, їх класифікація. Методи формування свідомості особистості, їх характеристика. Методи організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки. Методи стимулювання та корекції поведінки і діяльності учнів. Прийоми виховання. Організаційні форми виховної роботи.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ТРУДОВОГО НАВАННЯ

Тема 1. Загальні питання технологічної підготовки учнів. Предмет і завдання курсу. Технологічна освіта та її складові частини. Методи наукових досліджень. Перспективний педагогічний досвід організації технологічної підготовки учнів. Аналіз навчальної і науково-методичної літератури з технологічної освіти.

Тема 2. Історія розвитку трудової підготовки учнів у вітчизняній та зарубіжній системі освіти. Історія становлення і розвитку трудового і професійного навчання. Етапи трудової підготовки учнів в загальноосвітній школі України. Технологічна освіта учнів у сучасній загальноосвітній школі та концептуальні засади її реформування. Зарубіжний досвід здійснення технологічної освіти учнівської молоді.

Тема 3. Технологічна освіта в сучасній школі України. Теоретико-методологічні засади сучасної технологічної освіти учнів. Місія, мета і завдання технологічної освіти

учнів в загальноосвітніх навчальних закладах. Принципи, зміст і структура технологічної підготовки школярів.

Тема 4. Сучасний учитель технологій. Сучасні тенденції реформування технологічної освіти учнів і проблема модернізації підготовки вчителя технологій. Основні вимоги, що ставляться до сучасного вчителя технологій. Особливості педагогічної діяльності вчителя технологій. Організація методичної роботи вчителів технологій та їх атестація.

Тема 5. Системи трудового і професійного навчання. Поняття системи трудової підготовки. Аналіз основних систем трудового і професійного навчання: предметної, предметно-операційної, операційної, операційно-предметної, системи ЦП, операційно-комплексної тощо. Сучасні системи технологічної підготовки учнів у школі. Принципи відбору системи технологічної підготовки відповідно до Державних стандартів змісту освітньої галузі «Технології». Проєктно-технологічна система технологічної підготовки учнів.

Тема 6. Особливості процесу технологічної підготовки учнів у школі. Загальні основи процесу навчання: методологічна основа, єдність викладання та учіння, рушійні сили, процес засвоєння. Особливості процесу технологічної підготовки учнів у початковій, основній і старшій школі. Стимулювання і мотивація навчально-трудова діяльності учнів. Особистісно-орієнтована технологічна підготовка школярів.

Тема 7. Зміст технологічної підготовки учнів у закладах загальної середньої освіти. Загальна характеристика змісту технологічної підготовки учнів у школі відповідно до Державних стандартів середньої освіти та структури загальноосвітньої школи. Характеристика змісту технологічної освіти в початковій, основній і старшій школі. Логічна структура і наступність змісту технологічної підготовки учнів у школі.

Тема 8. Принципи технологічної освіти. Поняття про принципи навчання. Провідні принципи технологічної освіти в школі: природовідповідності, культуровідповідності, творчості, варіативності, інтегративності, диференціації, системності, ергономічності, педагогічного проєктування. Характеристика загальних принципів навчання технологій: гуманізації, індивідуалізації та диференціації, політехнічної спрямованості, поєднання навчання з трудовою діяльністю, наочності, систематичності і послідовності, доступності, свідомості і активності, врахування вікових та індивідуальних особливостей.

Тема 9. Методи навчання технологій. Поняття про методи, прийоми навчання. Класифікація методів. Характеристика методів навчання технологій за джерелами інформації (словесні, наочні і практичні). Характеристика методів навчання технологій за характером пізнавальної діяльності і самостійності учнів (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий і дослідницький). Методи роботи вчителя. Методи самостійної роботи учнів. Умови вибору методів навчання технологій. Поняття про пасивні, активні та інтерактивні методики навчання технологій.

Тема 10. Форми організації навчання технології. Основні ознаки класно-урочної системи навчання. Сучасні системи технологічної підготовки учнів. Характеристика урочних і позаурочних форм технологічної освіти. Форми організації навчально-трудової діяльності учнів на уроці (індивідуальна, парна, групова і фронтальна). Урок технології як провідна форма навчальних занять. Типи та структура уроків технології.

Тема 11. Навчально-матеріальна база технологічної освіти. Особливості створення навчально-матеріальної бази для технологічної підготовки. Положення про навчальні майстерні та вимоги до них. Обладнання майстерень. Основні ергономічні вимоги до робочого місця учнів та вчителя. Атестація робочих місць учнів. Вимоги до матеріальної бази профільного і професійного навчання. Особливості навчально-матеріальної бази профільного і професійного навчання в сільській школі та МНВК.

Тема 12. Особливості процесу та етапи трудового виховання, його принципи. Суть процесу трудового виховання, його завдання. Складові частини трудового виховання. Принципи трудового виховання. Характеристика методів і форм трудового виховання. Предметно-перетворювальна діяльність як основа трудового виховання школярів.

Тема 13. Позаурочна робота з технології. Суть позакласної і позашкільної діяльності учнів. Позаурочна робота з навчального предмета, з технічної, декоративно-прикладної творчості та сільськогосподарського дослідництва. Форми організації позаурочної діяльності учнів: гуртки, студії, клуби тощо. Позашкільні заклади науково-технічної творчості учнів.

Тема 14. Трудова діяльність учнів у школі. Організація діяльності трудових об'єднань учнів. Характер і зміст трудової діяльності учнів. Процес праці і його елементи. Види трудових об'єднань в сучасній школі та організація продуктивної праці в них. Планування та організація продуктивної праці учнів. Нормування праці учнів. Оплата праці учнів. Санітарно-гігієнічні вимоги до праці учнів.

Тема 15. Професійне самовизначення учнів у процесі технологічної підготовки. Зміст професійного самовизначення учнів. Поняття системи професійної орієнтації. Особливості профорієнтації учнів у процесі технологічної підготовки. Форми і методи професійної орієнтації школярів.

Тема 16. Психофізіологічні основи технологічної підготовки. Основні функції технологічної освіти. Процес навчання, розвитку та виховання учнів. Сутність понять: знання, вміння та навички. Процес засвоєння технічних знань. Етапи формування практичних умінь та навичок.

Тема 17. Методика навчання технології як галузь педагогічної науки, її предмет та завдання. Місце методики навчання в системі педагогічних наук. Історія становлення і розвитку методики трудового навчання в Україні. Предмет та завдання методики навчання технології. Зв'язок методики з іншими науками. Методи наукових досліджень. Внесок вітчизняних науковців у розвиток методики навчання технології.

Тема 18. Державний стандарт освітньої галузі «Технології»: мета і змістові лінії. Мета та завдання навчання технології в закладі загальної середньої освіти. Основні положення Державного стандарту освітньої галузі «Технології». Характеристика змістових ліній освітньої галузі.

Тема 19. Модернізація структури та змісту навчання технології в 5-9 класах основної школи. Структура технологічної освіти учнів у закладі загальної середньої освіти. Сучасні підходи до обґрунтування змісту технологічної підготовки учнів. Загальна характеристика змісту технологічної освіти учнів у школі. Структура навчального предмета технології (трудового навчання) у 5-9 класах. Особливості побудови навчальної програми з технології (трудового навчання).

Тема 20. Система форм навчальних занять з технології у 5-9 класах. Урочні та позаурочні форми навчання технології, їх характеристика. Особливості занять у 5-6 та 7-9 класах. Форми організації навчальної та практичної роботи, продуктивної праці школярів. Забезпечення безпеки життєдіяльності учнів в процесі навчально-трудової діяльності.

Тема 21. Урок технології. Дидактичні основи уроку технології. Типи стандартних (традиційних) й нетрадиційних уроків, вимоги до них. Структура різних типів уроку. Підготовка вчителя до занять. Планування роботи. Методичні поради до організації і проведення уроків та дотримання ПТБ.

Тема 22. Інноваційні педагогічні технології на уроках технології. Суть педагогічної технології. Поняття про інноваційні педагогічні технології. Впровадження сучасних педагогічних та інформаційних технологій, активних та інтерактивних методик на уроках технології.

Тема 23. Методика організації проєктно-технологічної діяльності учнів. Проєктна технологія - модель особистісно-орієнтованої навчально-трудової діяльності. Зміст проєктно-технологічної діяльності, її основні етапи та стадії. Загальні основи методики організації в 5-9 класах проєктно-технологічної діяльності учнів.

Тема 24. Діагностика навчальних досягнень учнів з технології. Контроль як складова навчального процесу. Її складові, функції та принципи. Методи і форми контролю навчальних досягнень учнів. Критерії та рівні оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках технології. Особливості контролю і оцінювання знань та вмінь учнів у процесі проєктно-технологічної діяльності.

Тема 25. Методика проведення вступних уроків. Особливості методики проведення вступних уроків. Узагальнення знань отриманих учнями у попередніх класах. Ознайомлення із завданням предмета на наступний навчальний рік, елементами культури і безпеки праці. Методика вивчення в 5 класі поняття про технологію, основні види технологічної діяльності. Методика формування в учнів інтересу до предмету.

Тема 26. Методика навчання учнів 7-9 класів проектуванню виробів. Методика ознайомлення учнів із поняттями: проєкт, проєктування; основними етапами проєктування виробів: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний. Методика навчання учнів складанню плану роботи з виконання проєкту.

Тема 27. Методика вивчення в основній школі методів проєктування. Поняття про методи проєктування. Наступність у вивченні методів проєктування. Методика ознайомлення учнів з методами фантазування (5 клас), комбінування (6 клас), фокальних об'єктів (7 клас), комбінаторики (8 клас).

Тема 28. Методика вивчення в 5-9 класах конструкційних матеріалів. Структура розділу «Основи вивчення матеріалів та способів їх обробки». Наступність у вивченні конструкційних матеріалів. Методика ознайомлення учнів класу з фанерою, ДВП. Методика вивчення в 6 класі тонколистового металу та дроту, їх властивостей. Методика вивчення у 7 класі деревини як конструкційного матеріалу. Методика ознайомлення учнів 8 класу з матеріалами хімічного походження та металом. Методика ознайомлення учнів 9 класу з композиційними матеріалами.

Тема 29. Методики навчання учнів 5-9 класів основам технічної графіки. Наступність вивчення основ технічної графіки в основній школі. Методика навчання учнів 5-6 класу розмічання за шаблоном. Методика ознайомлення учнів 7 класу з типами ліній, масштабом, ескізом, кресленням тощо. Методика навчання учнів 8 класу основам проєціювання на дві, три площини, правилам нанесення розмірів, виконання ескізу.

Тема 30. Методика ознайомлення учнів 5-9 класів з основами техніки. Наступність у вивченні основ техніки в 5-7 класах. Методика ознайомлення учнів 5 класу з технологічним процесом, ручними та механічними засобами праці. Введення поняття про деталь, способи їх отримання і з'єднання. Методика ознайомлення учнів 6 класу з поняттями машина, їх видами. Методика вивчення у 7 класі типових і спеціальних деталей та видів з'єднання: рухомі й нерухомі, рознімні й нерознімні.

Тема 31. Методика навчання учнів технології обробки конструкційних матеріалів. Наступність у вивченні технологічних процесів. Методика навчання учнів 5 класу роботи з лобзиком. Методика навчання учнів 6 класу технології обробки тонколистового металу та дроту (різання металу ножицями, дроту - кусачками). Методика навчання учнів 7 класу технології обробки деревини. Методика навчання учнів 8 класу технології ручної обробки металу (розмічання, різання ножицями, обпилювання тощо).

Тема 32. Методика вивчення варіативних модулів у 7-9 класах. Особливості вивчення варіативних модулів у 7-9 класах. Зміст варіативних модулів. Методика вивчення варіативних модулів.

Тема 33. Технологічна підготовка учнів старшої школи. Особливості технологічної освіти учнів у старшій школі. Профільне навчання у 10-11 класах. Види профілів. Технологічний профіль та його напрями. Академічний профіль (рівень стандарту).

Тема 34. Зміст та структура курсу «Технології» в старшій школі. Особливості вивчення курсу «Технології» в 10-11 класах. Структура і зміст навчальної програми. Модульний підхід до структурування навчальної програми. Інваріантна та варіативна частини програми. Базовий модуль «Проектна технологія у перетворювальній діяльності людини» як основа інваріантної складової. Загальна характеристика варіативної частини програми.

Тема 35. Методика вивчення розділу «Проектна технологія як складова сучасного виробництва та життєдіяльності людини». Наступність вивчення розділу у 10 та 11 класах. Спрямованість матеріалу розділу на поглиблення, розширення, систематизацію знань старшокласників про основи проектної технології в умовах сучасного виробництва та життєдіяльності людини. Методика вивчення методів творчого мислення (сенектики, асоціативні методи, морфологічний аналіз інформації тощо), які в сукупності презентують технологію опрацювання інформації та пошуку нових ідей для розв'язання проблемних завдань.

Тема 36. Методика вивчення розділу «Інформаційні джерела та інформаційні технології в проектній діяльності». Наступність у вивченні розділу. Методика вивчення основних тем розділу. Основні інформаційні джерела. Технологія пошуку проблеми засобами Інтернету. Технологія створення банку ідей. Аналіз існуючих виробів та визначення завдань проекту. Аналіз та компонування інформації для проекту у різному форматі. Презентація майбутнього проекту.

Тема 37. Методика вивчення розділу «Художнє конструювання об'єктів технологічної діяльності». Наступність і послідовність вивчення розділу у старшій школі. Методика вивчення основних тем: Загальні відомості про дизайн. Стадії дизайну об'єктів технологічної діяльності. Технологія створення дизайн-проекту. Експертиза майбутнього виробу. Складання проектно-технологічної документації. Ергономіка в структурі перетворювальної діяльності.

Тема 38. Методика вивчення розділів «Екологічні і техногенні проблеми в перетворювальній діяльності людини та економічний аналіз проекту». Наступність і послідовність вивчення розділу. Методика ознайомлення учнів з екологічними і техногенними проблемами перетворювальної діяльності людини. Формування екологічної та економічної культури випускника школи. Методика вивчення тем: Глобальні проблеми людства. Природоохоронні технології. Економічне обґрунтування проекту. Маркетингові дослідження проекту.

Тема 39. Методика вивчення розділу «Проектування професійного успіху». Особливості вивчення розділу в контексті професійного самовизначення старшокласників. Методика вивчення тем: Проектування в соціальній сфері. Основи проектування власного професійного майбутнього. Методика навчання учнів розробленню власного портфоліо та творчого проекту «Моя професійна кар'єра».

Тема 40. Методика вивчення варіативної частини. Види варіативних модулів у 10-11 класах. Вибір варіативних модулів. Змістова характеристика окремих модулів. Методика вивчення окремих модулів.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 1. Сутність і структура технологічного процесу як дидактичного явища. Поняття «технологічний процес» у педагогіці. Основні етапи та компоненти

технологічного процесу. Вплив технологічного процесу на результативність навчання. Приклади реалізації в освітній практиці

Тема 2. Класифікація педагогічних технологій: традиційні та інноваційні підходи. Загальні підходи до класифікації педагогічних технологій. Традиційні форми та методи викладання. Інноваційні педагогічні технології (STEM, змішане навчання тощо). Критерії вибору технологій для різних аудиторій

Тема 3. Компетентнісний підхід у формуванні технологічної грамотності. Теоретичні основи компетентнісного підходу. Поняття технологічної грамотності. Методи формування компетентностей у процесі навчання технологіям. Приклади інтеграції компетентнісного підходу в освітні програми

Тема 4. Методика проєктної діяльності як засіб розвитку технологічного мислення. Теоретичні засади проєктного методу. Етапи організації проєктної діяльності. Форми проєктів і їх дидактична цінність. Розвиток технологічного мислення через проєкти

Тема 5. STEM-освіта як міждисциплінарна технологія навчання. Сутність та завдання STEM-освіти. Компоненти STEM: інтеграція наук, технологій, інженерії та математики. Приклади STEM-проєктів у технологічній освіті. Виклики та перспективи впровадження STEM

Тема 6. Формування екологічної культури засобами технологічної освіти. Значення екологічної культури в освіті. Змістовне наповнення технологічних дисциплін екологічними компонентами. Методика формування екологічної свідомості. Форми екологічного виховання (урок, екскурсія, тренінг)

Тема 7. Роль ІКТ у викладанні технологічних дисциплін. Сутність ІКТ як навчального інструменту. Види ІКТ-засобів, що застосовуються у викладанні. Методика впровадження ІКТ у технологічну підготовку. Переваги та обмеження ІКТ

Тема 8. Інноваційні методи викладання технологічних процесів. Необхідність інновацій у методиці навчання. Огляд сучасних інноваційних методів (кейси, симуляції, хмарні сервіси). Порівняння ефективності з традиційними підходами. Рекомендації щодо впровадження

Тема 9. Педагогічні умови реалізації дуальної освіти в технологічній підготовці. Суть дуальної освіти. Вимоги до закладів освіти і роботодавців. Моделі впровадження дуальної форми. Переваги для підготовки технологічних фахівців

Тема 10. Моделювання навчального середовища для викладання технологій. Поняття та компоненти навчального середовища. Принципи моделювання середовища. Види навчальних просторів (реальні, віртуальні, комбіновані). Практичні приклади організації освітнього простору

Тема 11. Інтеграція наукових знань у зміст технологічної освіти. Необхідність наукової інтеграції. Форми міждисциплінарного навчання. Приклади інтеграції фізики, хімії, біології у технології. Вплив на розвиток критичного мислення

Тема 12. Методика формування навичок роботи з сучасним обладнанням і технікою. Характеристика сучасного технологічного обладнання. Етапи формування професійних навичок. Методи практичного навчання. Система оцінювання навичок

Тема 13. Проблеми стандартизації технологічної освіти в Україні. Аналіз нормативної бази. Визначення прогалин у стандартах. Порівняння з європейськими практиками. Напрями вдосконалення

Тема 14. Педагогічні технології в системі безперервної професійної освіти. Суть концепції безперервної освіти. Особливості технологій для дорослих. Мотивація до самонавчання. Приклади програм перепідготовки

Тема 15. Оцінювання результатів навчання з технологій: критерії та методи. Принципи об'єктивного оцінювання. Методи формувального та підсумкового оцінювання. Критерії успішності у вивченні технологій. Засоби самооцінювання та рефлексії

Тема 16. Використання штучного інтелекту в технологічній підготовці. Можливості застосування AI у навчанні. Приклади інструментів з AI (чат-боти, системи адаптивного навчання). Етичні аспекти та ризики. Перспективи розвитку

Тема 17. Розробка електронних освітніх ресурсів з технологій. Типи електронних ресурсів (відео, тести, симулятори). Принципи їх створення. Вимоги до змісту і дизайну. Впровадження у навчальний процес

Тема 18. Гендерний підхід у викладанні технологій. Гендерна чутливість у змісті навчання. Проблеми доступності для різних груп. Стратегії залучення дівчат до технічних напрямів. Аналіз стереотипів та подолання бар'єрів

Тема 19. Методика формування дослідницьких умінь в освітньому процесі з технологій. Дослідницький підхід у навчанні. Форми організації дослідницької діяльності. Приклади дослідницьких проєктів. Критерії оцінки результатів

Тема 20. Використання ігрових методів у викладанні технологій. Теоретичні основи гейміфікації. Форми ігрової діяльності у технологічних дисциплінах. Роль гри у підвищенні мотивації. Розробка авторських дидактичних ігор

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

до кваліфікаційного іспиту за фахом «Педагогіка, Теорія та методика трудового навчання, Теорія та методика технологій»

Основна література

1. Актуальні питання трудового і профільного навчання та професійної підготовки // Трудова підготовка в закладах освіти. 2002. №1. С. 17-18.
2. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти : навчальний посібник. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. – 304 с.

3. Коберник О. Проектно-технологічна система трудового навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №4. С. 8-12.
4. Коберник О. Дидактичні основи уроку трудового навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №2. С. 3-7.
5. Коберник О., Сидоренко В. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України (Проект). Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №6. С. 3-11.
6. Кондратюк І., Денисенко Л. Вимоги до складання навчальних програм освітньої галузі «Технологія» для загальноосвітніх закладів. Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №4. С. 19-21.
7. Кравченко Т., Коберник О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №3. С. 9-12.
8. Кравченко Т.В. Методика розробки творчих проєктів у процесі вивчення основ технології обробки харчових продуктів. Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. №3. С. 27-31.
9. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти: Трудове навчання. Креслення. Трудова підготовка в закладах освіти. 2000. №4. С. 2-5.
10. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці: навчально-методичний посібник. за заг. ред. О.М. Коберника. Науковий світ, 2005. 92 с.
11. Методика навчання учнів 5-9 класів проєктуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу: навчально методичний посібник. за заг. ред. О.М. Коберника, В.К. Сидоренка. Умань: УДПУ, 2005. 114 с.
12. Пехота О.М., Кіктенко А.З. та ін. Освітні технології: навч.-метод. посіб. К.: А.С.К. 2001. 256 с.
13. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Технології 10-11 класи. К.: Шкільний світ, 2010.
14. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання 5-9 класи. К.: Шкільний світ, 2010.
15. Сидоренко В.К., Терещук Г.В., Юрченко В.В. Основи техніки і технології: навчальний посібник. К.: НПУ, 2001.
16. Терещук А., Терещук І. Формування практичних умінь на уроках трудового навчання. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №2. С. 32-36.
17. Терещук Б.М., Туташинський В.І. Трудове навчання: тематична атестація. Завдання для контролю рівня навчальних досягнень учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003.
18. Терещук І.В. Загальні дидактичні основи індивідуального підходу до учнів. // Трудова підготовка в закладах освіти. 1997. №4. С. 28-33.
19. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. К.: РНШГ «Дініт», 2000.
20. Курлянд З.Н., Осипова Т.Ю., Гурін Р.С. та ін. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 390 с.
21. Антонович Є.А., Василишин Я.В., Шпільчак В.А. Креслення : навч. посібн. Львів : Світ, 2006. 512 с.
22. Ванжа Г.К., Якушева О.О., Тен Г.С., Вернер І.В. Машинобудівне креслення : навч. посібн. Дніпропетровськ : Державний ВНЗ «Національний Гірничий університет», 2011. 168 с.
23. Ванін В.В., Блюк А.В., Гнітецька Г.О. Оформлення конструкторської документації : навч. посібн. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2012. 200 с.

24. Гетьман О.Г., Білицька Н.В., Баскова Г.В., Ветохін В.І. Деталювання креслеників загального виду : навч. посібн. для студ. Теплоенергетичного факультету усіх форм навчання. Київ : НТУУ «КПІ», 2011. 122 с.

25. Крицький А.В. Картки з креслення для 7 класу: посіб. для вчителів. Київ : Рад. шк., 1979. 164 с.

26. Методика викладання креслення в школі : посібник для вчителя / А.П. Верхола, В.Я. Наumenко, В.Г. Мазур, Е.В. Рафаловський. Київ : Рад. шк., 1989. 128 с.

27. Михайловський В.М. Позакласна робота з креслення: посібн. для вчителів. вид. 2-е, перероб. і доп. Київ : Рад. шк., 1984. 142 с.

28. Нишак І.Д., Яворський В.В. Геометричне і проекційне креслення. Теоретичні відомості та графічні завдання для самостійної роботи : навчальний посібник. Дрогобич : ВВ ДДПУ ім. Івана Франка, 2015. 155 с.

29. Сидоренко В.К. Креслення : підруч. для учнів загальноосвіт. навч. закл. Київ : Школяр, 2005. 239 с. : іл.

Додаткова література

1. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: монографія. / за заг. ред. О.М. Коберника. К.: Наук світ, 2003. 172 с.

2. Сидоренко В.К. Перспективи галузі «Технологія» в загальноосвітніх навчальних закладах України. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2003. №4. С. 4-7.

3. Белошицький О. Аналіз відповідності теорії трудового навчання вимогам сучасного розвитку суспільства. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. №9. С. 6-8.

4. Чунилко Г. Усна народна творчість на уроках праці. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2000. №2. С. 13-16.

5. Тхоржевський Д.О. Дидактика трудового навчання. К.: Рад. школа. 1973.

6. Шиян Т.Л. Профільне навчання в школах сільської місцевості: теорія і практика. Полтава: АСМ1, 2004. 442 с.

7. Зайченко І.В. Етика викладача вищої школи: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2013. 320 с.

8. Сидоренко В. К. Фундаменталізація професійної підготовки як один з пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти України . Вища освіта України. 2004. №3. С. 35–41.

9. Цина А. Проектно-технологічна діяльність учнів 8 класу на уроках трудового навчання. Трудова підготовка в закладах освіти. 2009. №11. С. 21-25.

10. Державні стандарти базової і повної середньої освіти / Освітня галузь - Технології // Трудова підготовка в закладах освіти. 2013. №4. С. 1-6.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс ХДУ (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях, тощо) -

https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017.aspx

2. Інституційний репозиторій ХДУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, навчальні об'єкти, наукові звіти, тощо). -

https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Resource_2017/Digital_resources_2017/eKhSUIR_2017.aspx

3. Закон України «Про вищу освіту» Від 01.07.2014 року № 1556- VII // URL <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.

4. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.

5. Нормативні акти України URL – Режим доступу: <http://worldvtourism.com>.

6. <http://www.rada.gov.ua> – Сервер Верховної Ради України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

результатів атестації здобувачів вищої освіти визначені на підставі Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ від 28.08.2024 № 410-Д) Атестація здобувачів вищої освіти оцінюється окремо за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90-100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Складники загальної оцінки атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта 014.10 Трудове навчання та технології визначає екзаменаційна комісія.

Підсумкова оцінка враховує відповідь:

- на перше запитання;
- на друге запитання;
- на третє питання.

Складові атестації здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта 014.10 Трудове навчання та технології

Перше питання	Друге питання	Третє питання	Разом
до 40 балів	до 30 балів	до 30 балів	100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

відповідей здобувачів вищої освіти з кваліфікаційного іспиту за фахом

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Рівні прояву критеріїв
A	90-100	відмінно	Зміст відповіді здобувачів містить сучасні підходи щодо впровадження в навчальний процес проєктно-технологічної діяльності засобами інноваційних технологій, тим самим, демонструючи якості професійної компетенції майбутнього вчителя технологій. На високому рівні володіє спеціальним апаратом методичної термінології та демонструє свої знання в процесі складання планів-конспектів уроків з дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти». На високому рівні визначає змістовну структуру організаційно-методичних умов проведення занять.

B	82-89	добре	Має достатньо високий рівень професійної компетенції для забезпечення навчально-творчого процесу з дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти». Має міцні і систематичні знання з теоретичного матеріалу, може планувати проектно-технологічну діяльність та складати необхідну для занять навчально-методичну документацію, але може допускати незначні недоліки у формуванні понять та висновків.
C	74-81	добре	Володіє програмним матеріалом з дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти» на достатньому рівні, має системні знання щодо планування та оформлення навчально-методичної документації навчальних предметів «Технології» та «Креслення», але зміст відповіді містить незначні недоліки у визначенні основної методології щодо проектно-технологічної діяльності та сучасних підходів її організації.
D	64-73	задовільно	Загалом знає основну тематику змісту дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти», на достатньо задовільному рівні визначає структуру та зміст уроків та використовує шаблонний метод щодо складання та оформлення навчально-методичної документації, але має деякі прогалини в теоретичних знаннях та практичних вміннях.
E	60-63	задовільно	Фрагментарно володіє змістом дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти», на задовільному рівні визначає структуру та зміст уроків й використовує шаблонний метод щодо складання та оформлення навчально-методичної документації та має значні прогалини в теоретичних знаннях щодо використання термінологічного апарату.
FX	35-59	незадовільно	Має низький рівень знань змісту дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти». Не володіє спеціальною термінологією, а висловлює думку на побутовому рівні. Не вміє викласти програмний матеріал.
F	1-34	незадовільно	Повністю не знає програмного матеріалу, змісту дисципліни «Теорія та методика технологічної освіти».

Гарант ОП

Юрій ГРАБОВСЬКИЙ